

De Praatvogel

Oktober 2020

Deze bronzen eendenfamilie in Boston neemt het mondkapjesadvies serieus

In dit nummer onder meer:

Jan Wolkers prijs nominatie
Verkamering in de Vogelwijk
Rijnsburgerweg 625 jaar

De Praatvogel is het blad voor en door Vogelwijkers en wordt gefinancierd/ uitgegeven door de Stichting Wijkcomité Vogelwijk. De Praatvogel komt 4 maal per jaar uit. Auteurs zijn zelf verantwoordelijk voor hun inbreng en teksten. De redactie behoudt zich het recht voor om ingezonden kopij in te korten of niet te plaatsen. De auteursrichtlijnen vindt u op onze website:
<http://leiden.vogelwijk.nl>

Bijdragen/ingezonden stukken door wijkbewoners worden enorm op prijs gesteld. Deze kunnen worden gestuurd naar redactie@vogelwijk.nl. De deadline voor het insturen van tekst voor de komende Praatvogel is:
30 november 2020

Wilt u een *advertentie* plaatsen? Informatie valt in te winnen bij de penningmeester van het Wijkcomité: penningmeester@vogelwijk.nl

De Praatvogel is ook in kleur te lezen via:
<http://leiden.vogelwijk.nl>

Foto's staan op internet en kun je bekijken via:
www.picasaweb.com/Praatvogel

Redactie Praatvogel

Rutger Hagen	redactie@vogelwijk.nl
Cees Meijer	rutger.hagen@gmail.com
Mark Peerdeman	secretaris@vogelwijk.nl
	markpeerdeman@hotmail.com

Stichting Wijkcomité Vogelwijk

Voorzitter	Mark Peerdeman	markpeerdeman@hotmail.com	
Secretaris	Cees Meijer	secretaris@vogelwijk.nl	06-50262835
Penningmeester	Edward Iemenschot	penningmeester@vogelwijk.nl	06-29536107
	Thera Stam	fam.r.d.stam@casema.nl	071-5153040
	Dick de Vos	dickdevos@me.com	06-22247597

Belangrijke contactgegevens

- ❖ Wijkagent Harold Kroep
0900-8844
harold.kroep@politie.nl
- ❖ buitengewoon opsporingsambtenaar Leiden Noord, Afdeling Handhaving
Openbare Ruimte Maurits Schouwenaar
www.leiden.nl/melding
- ❖ Gemeente Leiden Servicepunt woonomgeving (incl. grofvuil, containers)
14071 of www.verbeterdebuurt.nl
- ❖ Vogelnetwerk
vogelnetwerk@vogelwijk.nl voor burenhulp
- ❖ Sociaal Wijkteam, voor zorgvragen
071-5164904 swtnoord@leiden.nl
- ❖ Wijkambassadeur Energie, Yung Lie
yunglie8@gmail.com

Illustratie Arie Andeweg

INHOUD

Praatvogel Oktober 2020

- ❖ Voorwoord
- ❖ Mededelingen en oproepjes
- ❖ Uitkomsten DoeMee
- ❖ Paddenstoelen in Rhijngeest
- ❖ Wat zingt daar?
- ❖ Fietsvlonders
- ❖ Verkamering in de Wijk
- ❖ Drones
- ❖ 625 jaar Rijnsburgerweg
- ❖ De Hofjes pre-Reformatie deel I
- ❖ Wist u dat...
- ❖ Agenda
- ❖ Praatvogel Poëzie

serviceflat **SCHOUWENHOVE**

**Vorstelijk wonen
aan de rand van Leiden**

**Veilig, zorgeloos en comfortabel wonen in
het hart van de Randstad, met alle service
en voorzieningen onder handbereik.**

- › Eigentijdse, ruime huurappartementen
- › Zelfstandig en beschermd wonen
- › Privacy én sociale activiteiten
- › Wonen inclusief service vanaf € 1.971,-

Nu te huur: comfortabele appartementen voor senioren

www.schouwenhove.nl

T 071 - 531 20 21

Voorwoord

Inmiddels is het herfst geworden. Na een mooie, warme zomer en enkele fantastische nazomerdagen aan het einde van september, zie ik buiten vooral wolken, regen en hoor ik de wind door de bomen waaien. De blaadjes zitten er nog aan, maar dat duurt vast niet lang meer.

Meestal zijn we in deze tijd van het jaar bezig met het organiseren van de opruimactie in het Bos van Bosman. Een leuke, nuttige dag, traditioneel afgesloten met pannenkoeken in de speeltuin. Maar helaas, net als de jaarvergadering en het wijkfeest kunnen we dit evenement dit jaar ook niet door laten gaan. We hebben corona nog steeds niet onder controle en dit zal ook nog wel even duren.

Op allerlei manieren proberen we met zijn allen in contact te blijven. Zo heeft wethouder Ashley North een videoboodschap voor de wijk ingesproken. Hij zou naar het wijkfeest komen, maar omdat dat niet doorging heeft hij deze manier gekozen. Je kunt de video hier zien: <https://tinyurl.com/boodschapnorth>

In deze Praatvogel vind je ook een stuk over verkamering en het opsplitsen van huizen in zelfstandige wooneenheden. De grenzen van de wet worden ook in onze wijk opgezocht door professionele verhuurders waarbij er zelfs in onze wijk bijvoorbeeld een tussenwoning 'geschikt' wordt gemaakt voor vijf zelfstandige wooneenheden! Helaas is hier niet altijd iets tegen te doen, maar blijf alert en houdt in de gaten of dit soort verbouwingen wel binnen de wettelijke regelingen gerealiseerd worden. Neem in geval van twijfel gewoon contact op met de gemeente. In deze Praatvogel lees je hoe je dit kunt doen.

Is er dan helemaal geen goed nieuws? Natuurlijk wel! Het digitale participatietraject van de Gemeente om de meningen en wensen te inventariseren voor de herinrichting van de wijk is inmiddels afgesloten. De verzamelde resultaten zijn door de gemeente gecommuniceerd door middel van een huis-aan-huis verspreide bewonersbrief. In deze Praatvogel worden deze resultaten ook nogmaals afgedrukt. Dankzij de overweldigende reacties op de enquête over de Nachtegaallaan heeft de gemeente haar plannen aangepast: de Nachtegaal wordt géén geasfalteerde snelfietsroute maar blijft de mooie klinkerweg die hij al was! Het is goed om te zien dat er in deze zaak écht rekening is gehouden met de wensen van de bewoners. Dit is iets wat we met zijn allen toch mooi voor elkaar hebben gekregen. Iedereen die heeft geparticipeerd, bedankt! Zo blijft de Vogelwijk de mooie en unieke wijk die hij is.

Mark Peerdeman

Voorzitter Stichting Wijkcomité Vogelwijk

Mededelingen en Oproepjes

De Praatvogel in kleur?

Jazeker! Door het veranderen van drukker en het feit dat drukwerk steeds goedkoper wordt is het nu voor het eerst mogelijk om de Praatvogel in kleur af te drukken. We zijn een eind gekomen sinds de gestencilde blaadjes uit de jaren '90.

Gelukkig blijft er ook veel hetzelfde, nog steeds is dit een blad voor en door wijkbewoners, dus als je een leuk nieuwtje hebt, schroom dan niet om er een leuk stukje over te schrijven en het naar ons toe te zenden!

Daarnaast is het ook mogelijk om te adverteren in een wijkblad dat bij meer dan 300 woningen wordt bezorgd. Meer informatie daarover kun je krijgen bij de penningmeester van het Wijkcomité: Edward Iemenschot, penningmeester@vogelwijk.nl

Redactie

Geen Opruimactie Bos van Bosman

In verband met de recente berichten over coronabesmettingen heeft het wijkcomité besloten de 48e editie van de opruimactie in het Leidse Bos van Bosman en de pannenkoekenmaaltijd na afloop, niet door te laten gaan.

Uiteraard vinden we dat heel erg jammer, want het is een leuke en mooie traditie, waar iedereen veel plezier aan beleefd. Natuurlijk de kinderen en hun ouders en grootouders. Maar ook de medewerkers van Cluster Groen en Beheer van de gemeente Leiden doen altijd graag mee, want zij vinden het ieder jaar weer leuk om samen met de wijkbewoners bezig te zijn.

We hopen volgend jaar weer een jaarlijkse schoonmaakbeurt van dit prachtige stukje Leids groen te kunnen organiseren.

Foto: Sleutelstad

Wijkcomité

Geen Waterlelieconcerten

Naar aanleiding van de nieuwe corona-richtlijnen hebben we als bestuur van de Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout besloten de nog resterende concerten in de Waterlelie af te gelasten.

Zeker bij goed weer zal de aanloop van publiek groot zijn. Ondanks ons coronaveiligheidsplan, zullen er veel meer dan 40 personen in en rond de muziektent bij elkaar komen.

Het doet pijn, maar het is niet anders.

Werner, namens het bestuur van de VVLH

Herdenken in Licht

op **zondag 1 november** tussen 17.00 en 19.00 uur in Cultuurhuis De Paulus, Warmonderweg 2, in Oegstgeest, zal traditiegetrouw gelegenheid zijn om dierbare overledenen te herdenken op een manier die aansluit bij de samenleving van nu. Het is een niet-religieuze herdenking, die voortkomt uit de traditie van Allerzielen.

Herdenken in Licht is er voor iedereen die een overleden dierbare wil gedenken. Het maakt niet uit, of het overlijden nog maar pas is gebeurd of al heel lang geleden. Misschien heb je dit jaar iemand verloren en kon je niet bij de uitvaart zijn. Mogelijk geeft deze herdenking dan troost en steun...

Aanmelden vooraf

Dit jaar vraagt - vanwege het Coronavirus - om andere maatregelen.

Wij vragen iedereen die wil komen, om zich vooraf aan te melden.

Dat kan met een berichtje naar: eke.devries@yarden.nl

Wat wij graag vooraf willen weten om de herdenking zo veilig mogelijk te laten verlopen:

- met hoeveel personen je komt.
- je telefoonnummer.
- als je wilt dat wij de naam van jouw dierbare voorlezen: zijn of haar naam en eventueel achternaam. Als de naam toelichting vraagt in de manier van uitspreken, dan daarover ook graag een advies (bv. 'Joey' spreek je uit als 'Djoowie').

Je krijgt antwoord op je mail, met mogelijk - als er veel aanmeldingen zijn - een tijdstip waarop we je verwachten.

Hoe verloopt deze herdenking veilig en in verbondenheid?

We vragen je om op het - in de mail genoemde - tijdstip te komen.

We waarborgen daarmee het maximum aantal mensen en de anderhalve meter afstand. Bij binnenkomst in de hal krijg je een bootje en een stift uitgereikt. Het bootje kun je binnen in de zaal versieren met bloemen. Daarna loop je naar een plek in de zaal waar stoelen bij elkaar staan, passend bij jouw gezelschap (dus kom je met drie, dan zoek je een groepje met drie stoelen bij elkaar). Daar kun je het bootje verder met teksten versieren en er staat ook iets lekkers te eten en te drinken klaar. Daarna zijn er woorden, muziek, zang (door een kinderkoor) en wordt de naam of namen van jouw dierbare(n) voorgelezen. Tot slot kun je je bootje mee naar buiten nemen, waar je het kunt laten drijven in de vijver. Ook buiten is muziek...

Deelname en kosten

Je bent van harte welkom, deze keer dus wel met aanmelding vooraf.

Deelname is gratis, een vrijwillige bijdrage stellen we op prijs. Deze kun je in de daartoe bestemde box in de hal doneren.

Eke de Vries en Tineke van Hoorn, *uitvaartbegeleiders bij Yarden & De Vries*

Joanneke de Boer, *namens Cultuurhuis De Paulus*

Leta Janssen, *begeleider en spreker bij uitvaart, afscheid en herdenking bij Leta Janssen - Afscheid met Veerkracht*

Bezoek na 52 jaar

In augustus van dit jaar werden wij door onze dochter en zoon meegenomen naar de Vogelwijk. Na 52 jaar stonden we weer op onze geboortegrond en er kwamen weer vele herinnering naar boven.

Het deed ons goed om een rondje door onze oude Vogelwijk te doen, met het vele groen en de huizen die nog niets zijn veranderd, behalve de bewoners dan.

Veel van de nazaten van de bewoners wonen er niet meer, maar sommige mensen die we spraken kenden nog wel wat namen. De speeltuin was een verrassing: wat een mooi clubgebouw en met speeltoestellen die wij als kinderen daar niet hadden. We hadden alleen een wip, schommels en een paar doelpalen. Daar moesten wij het mee doen. We zijn ook naar de volkstuinten geweest, om daar even stil te staan bij het stukje grond dat onze vader daar had, en waar ze wat af hebben geploeterd.

Slenterend door de straten, schoten ons ook weer namen binnen, van gezinnen die de buurt bevolkten.

Met een fijne herinnering hieraan keerden we weer terug naar Lelystad, om nog verder te mijmeren over de fijne jeugd, die we in de Vogelwijk hebben gehad.

Met groeten van Jaap Spaargaren en Sonja Ramp

De herinneringen van Jaap aan de Vogelwijk en zijn ontmoeting met zijn vastgelegd op <https://leiden.vogelwijk.nl/historie/verhaal8/>

Doe je mee met de Duurzame Huizenroute?

Op zaterdag 31 oktober en 7 november 2020 vindt er weer de Nationale Duurzame Huizenroute plaats. Zoals elk jaar laten woningeigenaren zien, welke stappen zij genomen hebben om hun huis te verduurzamen. De tijdvakken waarvoor bezoekers zich kunnen aanmelden zullen dit jaar kleiner zijn. Zodat i.v.m. Corona gegarandeerd kan worden dat er niet te veel mensen in een keer langskomen.

Meld je eigen woning aan!

Mensen die een keer een duurzaam huis bezocht hebben weten hoe inspirerend en informatief het is om bij anderen om bezoek te mogen komen die wellicht net die ene stap genomen hebben waar je al lang over nadenkt. Zonnepanelen of een zonneboiler. Goede isolatie of vloerverwarming. Je hoeft niet van het gas af te zijn om aan andere te laten zien welke stappen je genomen hebt om energie en CO2 te besparen. Hoe meer mensen laten zien dat je ook stap voor stap je woning steeds energiezuiniger kunt maken, hoe mooier! En iedereen die een keer meegedaan heeft is enthousiast over de leuke gesprekken en contacten die op zo'n zaterdag ontstaan. Je kunt zelf invullen of je een zaterdag of beide dagen mee wilt doen. Je bepaalt ook zelf hoe lang je 'open' bent en of je mensen door je huis leidt of alleen aan de keukentafel vertelt wat je gedaan hebt.

Wijkambassadeur ondersteunt

De Leidse wijkambassadeurs ondersteunen de Nationale Duurzame Huizenroute en helpen waar nodig met het invullen van het profiel van je woning of de voorbereiding van de open dagen.

Gemeente Leiden

Minder Oud Papier

Vanaf dinsdag 20 oktober mag in Leiden geen ongeadresseerd reclamedrukwerk worden bezorgd, tenzij op de brievenbus een JA-sticker is geplakt. Met deze nieuwe regel wil de gemeente de hoeveelheid oud papier verder terugdringen.

Voorkomen oud papier is beter

Leiden investeert in het beter scheiden van oud papier door de introductie van de minicontainer papier. De meeste huishoudens die nu een minicontainer hebben voor huisvuilzakken (restafval) en GFT, krijgen ook de mogelijkheid om hun oud papier en karton aan huis te scheiden. Maar voorkomen is nog beter: om de hoeveelheid oud papier terug te dringen, kunnen reclamefolders niet langer bij brievenbussen zonder sticker worden bezorgd. Bewonersbrieven en huis-aan-huisbladen blijven wel toegestaan.

JA-sticker of reclamepakket samenstellen

Een goed alternatief voor reclamedrukwerk zijn diverse apps en websites waarop folders te bekijken zijn, zoals reclamefolders.nl of reclamefolderonline.nl. Ook bestaat de mogelijkheid om een pakket samen te stellen met alleen favoriete folders. Dat kan al veel papier schelen. Huishoudens die toch graag alle reclamefolders willen blijven ontvangen, kunnen een JA-sticker op hun brievenbus plakken. De stickers worden eind september of begin oktober toegestuurd in het pakket reclamefolders. Vanaf begin oktober zijn de stickers ook verkrijgbaar bij het Stadskantoor.

NEE/NEE- en NEE/JA-sticker

Een groot deel van de brievenbussen in Leiden heeft nu al een sticker: NEE/NEE voor geen huis-aan-huisbladen en geen reclamedrukwerk en NEE/JA voor wel huis-aan-huisbladen en geen folders. Deze stickers kunnen op de brievenbus geplakt blijven. Hier verandert niets. De bewonersbrieven van de gemeente worden bij alle brievenbussen bezorgd.

Gemeente Leiden

Uitkomsten DoeMee

Gemeente Leiden

Samenvatting van de uitkomsten van de digitale participatie

Voor de zomervakantie heeft de gemeente via doemee.leiden.nl de bewoners van de Vogelwijk en de Raadsherenbuurt naar hun mening gevraagd over diverse onderdelen van het schetsontwerp. De uitkomsten van deze participatie en hoe we deze uitwerken in het voorlopig ontwerp (VO) zetten we hieronder voor u op een rijtje.

Geen fietsstraat, wel parkeren in de Nachtegaallaan

De meeste respondenten (65% van de 244 reacties) hebben aangegeven voorstander te zijn van een gewone straat met parkeren. Diverse ambtelijke disciplines geven hier ook de voorkeur aan. In het vervolg van het ontwerpproces wordt op het noordelijke deel van de Nachtegaallaan (tussen nummer 1 en 17) een gewone straat met parkeren aan de kan van de woningen uitgewerkt.

Geen of beperkt extra parkeerplekken omvormen naar groen

In de Vogelwijk zijn op dit moment 294 parkeervakken aanwezig. De inrichting van de parkeerplaatsen gaat wijzigen, door een veranderde maatvoering die wordt gehanteerd, opstelplaatsen voor afvalinzameling die nu op parkeervakken staan, het realiseren van fietsenstallingen in de openbare ruimte en van laadplekken voor elektrische auto's. In het schetsontwerp zijn 293 parkeervakken

verwerkt. Uit de participatie is gebleken dat de meeste respondenten (ruim 80% van de in totaal 140 reacties) de voorkeur hebben om geen extra parkeervakken om te vormen naar groen. Ze geven aan dat hun wijk al groen genoeg is. Ook wordt aangegeven dat de parkeerdruk als hoog wordt ervaren. In het proces richting het VO zal de gemeente onderzoeken of een beperkt aantal (10) parkeervakken omgevormd kan worden naar groen, of

dat er geen parkeervakken omgevormd worden naar groen.

Een dode boom als klim/zit object en een tafeltennistafel plaatsen in het speelveld en stekelstruiken verwijderen en vervangen door andere biodiverse struiken.

Vanuit de participatie (73 reacties) bleek dat bewoners deze wensen hebben voor het speelveld tussen de Bosuilstraat en de Leeuwerikstraat. Dit zijn weinig ingrijpende aanpassingen, die goed in te passen zijn in het ontwerp.

Vergroenen van de Adriaan Pauwstraat

Voor de Adriaan Pauwstraat in de Raadsherenbuurt is in het schetsontwerp een doodlopende rijbaan opgenomen met aan weerszijden parkeren. Vanuit de Groene Hoofdstructuur is het de wens om hier een groene verbinding te realiseren. Tijdens de participatie is aan de bewoners gevraagd of zij de Adriaan Pauwstraat deels of volledig willen vergroenen.

De meeste respondenten (72% van de 50 reacties) geven de voorkeur aan het volledig vergroenen van de Adriaan Pauwstraat. Onderzocht moet worden hoe het halen en brengen van kinderen met de auto naar de school en het kinderdagverblijf opgelost kan worden. Ook verdient het laden en lossen in de straat aandacht. Bewoners van de Rijnsburgerweg die nu in de Adriaan Pauwstraat parkeren kunnen straks in de Antonie Duycklaan of langs de Rijnsburgerweg parkeren.

Realiseren van een verblijfsplek aan de Johan de Wittstraat

Respondenten (in totaal 25) hebben gemengd gereageerd. Men zag positieve effecten, maar men had tegelijkertijd nog vragen over het parkeren en de bereikbaarheid van de woningen. De effecten op het parkeren zijn beperkt. Het gaat ten koste van slechts twee parkeervakken. De bereikbaarheid van de woningen blijft gegarandeerd, dit werd door de respondenten als aandachtspunt aangegeven.

Respondenten hebben aangegeven meer privacy te wensen door het realiseren van gevel- of voortuinen. Hieraan kan worden voldaan. De ontmoetingsplek in het Rozentuintje wordt versterkt.

In de volgende ontwerpfasen maakt de gemeente samen met een werkgroep van omwonenden een verdere uitwerking van deze verblijfsplek. Woont u in de buurt en wilt u graag meedenken over de inrichting van deze plek? Meld u zich dan aan via Projectondersteuning.RIB@leiden.nl of (071) 5165639.

De aansluiting van de Nachtegaallaan op de Rijnsburgerweg wordt nader onderzocht

Ondanks dat hier niet specifiek naar is gevraagd tijdens de participatie, is door respondenten ook gereageerd op het voornemen om aanpassing van het kruispunt te onderzoeken. Respondenten geven aan dat de wijk via de Nachtegaallaan in de spits gemakkelijker te verlaten kan worden dan via de Lijsterstraat of de Blauwe Vogelweg. Dit komt doordat het kruispunt is geregeld met een verkeerslicht. Tijdens de volgende ontwerpfase zal worden onderzocht hoe de veiligheid voor fietsers bij het kruispunt kan worden verbeterd. Hierbij worden de uitkomsten van de participatie meegenomen.

Paddenstoelen in Rhijngeest

Dick de Vos

Op een steenworp afstand van de Vogelwijk ligt een gebiedje met misschien wel de grootste paddenstoelenrijkdom van Nederland. Het gaat om een strook van 150 tot 200 meter die begint bij het gemeentehuis van Oegstgeest en, dwars over de Wassenaarseweg doorloopt tot voorbij Kasteel Endegeest. Maar liefst 230 soorten paddenstoelen zijn er aangetroffen, en er komen er nog elk jaar bij). Sommige zijn heel zeldzaam en in de paddenstoelentijd komen er van heinde en verre paddenstoelenkenners naar Oegstgeest om ze daar te vinden. Ik ben er zelf ook vaak geweest, met kenner Hans Adema en de 'paddenstoelenclub', een groepje ongevaarlijke oude mannetjes die elke zeldzaamheid fotograferen. De maand oktober, na de eerste regens, is daarvoor het meest geschikt. De grond is nat en nog warm, dus de myceliums in de grond stuwen hun vruchtlichamen naar boven – dat zijn dus de paddenstoelen.

Tot die zeldzaamheden horen russulas en boleten. Boleten zijn groot en kleurrijk en zien eruit alsof ze uit een prentenboek komen. Ze groeien onder oude loofbomen met precies de juiste combinatie aan voedingsstoffen in de bodem. Waarom juist hier zoveel paddenstoelen? Dat komt door de bijzondere eigenschappen van de grond in Rhijngeest en Endegeest. De bodem is niet verstoord, niet verzuurd en ook niet bemest. Ook is de strooisellaag maar dun – boleten houden ook weer niet van een dikke laag dode bladeren, maar dat zit wel goed: de gemeente haalt regelmatig de blaadjes weg.

Een opvallende paddenstoel is ook de biefstukzwam. Deze groeit op een stronk van een eik op het pad in Rhijngeest. Een grote rode zwam die er inderdaad een beetje uit ziet als een biefstuk, maar dat komt vooral door het sap dat eruit komt als je hem van onderen aanraakt – net bloed. Je kunt hem eten, maar dan moet je hem van de stronk afsnijden en dan kan niemand er meer van genieten. Toch heb ik dat een keer gedaan - in Drenthe groeiden er tientallen op een eik. Hij smaakte best, maar dat kwam eerlijk gezegd ook een beetje door de olijfolie en de gesnipperde ui.

Met de ontwikkelingen in de Geesten mogen we hopen dat de rijkdom behouden blijft. De gebiedsvisie De Geesten waarschuwt tegen bebouwing, maar ook tegen verstoring van de grond door er met zware voertuigen overheen te rijden of door opslag van bouwmaterialen. De grond wordt daardoor samengeperst en de rijkdom van eeuwen is in een ogenblik verdwenen. 'Actieve bescherming is noodzakelijk', zegt het rapport dus hier zullen we de gemeente aan houden.

'Wat zingt daar?'

Rutger Hagen

Zoals u ongetwijfeld wel weet, en hiernaast ook nog kan lezen, is onze wijkgenoot Dick de Vos geen onbekende in het op papier zetten in wat je eigenlijk buiten moet ervaren; de natuur. Dick beschrijft in zijn boeken en columns de natuur dicht bij huis in geuren en kleuren, maar in zijn laatste boek nu ook zelfs in geluiden.

In zijn boek 'Wat zingt daar?' probeert Dick zijn lezers te helpen om vogels te herkennen. Meestal herkennen we een vogel aan zijn verenkleed, maar veel vaker horen we ze alleen. Met behulp van uitgebreide omschrijvingen, ezelsbruggetjes en notenbalken wordt het gezang van vogels beschreven. Samen met een zangkalender en een vereenvoudigde determinatiesleutel moet het ook voor amateurs mogelijk zijn om eindelijk een winterkoninkje te onderscheiden van een roodborst op basis van zijn geluid.

Jan Wolkers prijs

In het radioprogramma Vroege Vogels is een aantal weken geleden de shortlist voor de Jan Wolkers Prijs bekend gemaakt. Van de 120 inzendingen zijn er naast het boek van Dick nog maar vier anderen in de race voor beste Nederlandse natuurboek van het jaar. Op zondag 18 oktober wordt de winnaar bekend gemaakt tijdens de uitzending van Vroege Vogels op NPO Radio 1.

De Jan Wolkers Prijs is een initiatief van Vroege Vogels, het Wereld Natuur Fonds en de Volkskrant. De prijs wordt dit jaar voor de zevende keer uitgereikt en bestaat uit een geldbedrag van 5.000 euro en een originele tekening van de winnaar, gemaakt door Siegfried Woldhek. De jury bestaat uit Karina Wolkers, Allard Stapel (Wereld Natuur Fonds), Jean-Pierre Geelen (de Volkskrant) en Daniel Gulpers (Vroege Vogels).

De stichting Vogelwijk Energiezuinig plaatst in iedere editie van de Praatvogel een advertorial. Dit is een betaalde advertentie in de vorm van een redactioneel artikel. Hiermee hoopt Vogelwijk Energiezuinig alle bewoners in de wijk te bereiken. Deze advertentie is mogelijk gemaakt dankzij subsidie van de provincie Zuid-Holland.

Wil je meer weten, abonneer je dan op onze digitale Nieuwsbrief door een e-mail te sturen naar: energiezuinig@vogelwijk.nl. De Nieuwsbrief verschijnt circa 6x per jaar.

Of breng eens een bezoekje aan onze website: <https://energiezuinig.vogelwijk.nl>. Daar staat meer nieuws, heel veel tips en allerlei andere wetenswaardigheden over de energietransitie in onze wijk en de energiebesparende maatregelen die je als bewoner kunt nemen.

ENERGIE BESPAREN? GA SAMEN AAN DE SLAG!

Overweeg je je huis te verduurzamen en energie te besparen? Bijvoorbeeld door isolatie, dubbelglas, koken zonder gas, een nieuwe CV, of? Zoiets uitzoeken is vaak lastig en niet alles wat te koop is, is ook duurzaam. Je wilt de beste, duurzaamste en liefst meest voordelige opties voor jouw huis, maar je wilt niet zelf het wiel hoeven uitvinden.

Wij hebben in het voorjaar hele goede ervaringen opgedaan met een groepje van zes¹ wijkbewoners. Dit groepje heeft in drie inspirerende bijeenkomsten kennis en informatie uitgewisseld over de aanschaf van zonnepanelen en heeft samen een goede en betrouwbare leverancier uitgekozen. Meerdere wijkbewoners hebben deze keuze gevolgd en inmiddels zijn er 138 zonnepanelen op twintig huizen door deze firma geplaatst. Denk je ook aan zonnepanelen? Meer informatie kun je lezen op onze website, waar binnenkort ook de resultaten van het themagroepje komen te staan:

<https://energiezuinig.vogelwijk.nl>.

Een dergelijke succesvolle aanpak willen we ook voor andere thema's uitrollen. Waar denk jij aan als het gaat om energie besparen? Je kunt je opgeven voor een onderwerp, of zelf een bepaald thema aandragen. Als je je opgeeft, dan stelt Vogelwijk Energiezuinig groepjes van vier personen samen en zorgt desgewenst en zo mogelijk voor onafhankelijke technische ondersteuning en een gespreksleider. Meedoen is leerzaam, je komt tot een gefundeerd besluit en het is ook nog eens gezellig. We kunnen het aanbevelen!

Het resultaat van elk groepje moet overdraagbaar zijn (via onze website), zodat ook anderen kunnen profiteren van de aanpak en de resultaten.

Binnenkort start een groepje hybride warmtepomp: zin om mee te doen? Geef je op bij voorkeur via onze website: <https://energiezuinig.vogelwijk.nl> of ons e-mailadres: energiezuinig@vogelwijk.nl. Je kunt ook het inschrijfformulier invullen, uitknippen en in de brievenbus stoppen bij de secretaris van de stichting Vogelwijk Energiezuinig, IJsvogelhof 13.

¹ In verband met de huidige coronamaatregelen is dit aantal beperkt tot vier. Als je digitaal overlegt, dan kan het groepje groter zijn. Vanwege de werkbaarheid adviseren we maximaal zes.

INSCHRIJFFORMULIER THEMAGROEPJES

Ik wil graag meedoen in een groepje om uit te zoeken hoe ik mijn huis kan verduurzamen en energie kan besparen. Ik schrijf me in voor (meerdere opties aanvinken mag):

Liefst inleveren vóór 17 oktober, zodat we meteen na de herfstvakantie kunnen starten.

- Hybride warmtepomp die samenwerkt met de CV (NB deze groep start na de herfstvakantie, er is nog ruimte voor enkele deelnemers)
- Dubbel glas (HR++ of +++)
- Isolatie van het dak
- Spouwmuurisolatie
- Vloerisolatie
- Isoleren = ventileren
- Koelen zonder airco
- Help, ik krijg een kamer niet warm!
- Mijn CV beter afstellen (“zet ‘m 071”)
- Radiatoren vernieuwen/inregelen
- Groene daken (schuurtjes/oudbouw/nieuwbouw)
- Koken zonder gas (vaak ook: de meterkast aanpassen en kabels trekken)
- Mijn huis grondig aanpakken (alles in één keer doen)
- (je kunt ook zelf een onderwerp aandragen)

Naam: _____

Adres: _____

E-mailadres: _____

Telefoonnummer: _____

Geef je op via onze website: www.energiezuinig.vogelwijk.nl of via ons e-mailadres: energiezuinig@vogelwijk.nl

Je kunt dit inschrijfformulier ook invullen, uitknippen en in de brievenbus stoppen bij de secretaris van de stichting *Vogelwijk Energiezuinig*, IJsvogelhof 13.

ONDERZOEK DUURZAME WARMTEOPTIES VOOR DE VOGELWIJK

In de vorige Praatvogel (juli 2020) schreven we over het onderzoek naar de meest duurzame en passende warmteopties voor de wijk en voor de verschillende woningtypes. Dankzij een subsidie van de provincie Zuid-Holland hebben we opdracht voor dit onderzoek aan GreenVis verstrekt.

Omdat de warmtevraag per woningtype verschilt, is de wijk grofweg in drieën gedeeld: nieuwbouw, oudbouw en het Van Eijsingapark. Er zijn collectieve, semi-collectieve en individuele oplossingen in kaart gebracht, rekening houdend met de CO₂-reductie, kosten en de mate van isolatie.

Dit rapport had er in augustus moeten liggen en ondanks enorme inzet is dat helaas niet gelukt door personele omstandigheden bij GreenVis. Dat is erg jammer.

Inmiddels zijn we (eind september) in overleg met GreenVis over een goede oplossing. We hopen snel het eindrapport te kunnen presenteren.

Dit najaar stond de presentatie van dit rapport gepland tijdens een bewonersavond, waar GreenVis alle vragen zou beantwoorden. Door de huidige coronamaatregelen kan dat niet. In plaats daarvan organiseren we in samenwerking met GreenVis een webinar. Een webinar is een online-presentatie, die de deelnemers vanaf een willekeurige locatie kunnen volgen vanachter hun PC, tablet of smartphone. Naar aanleiding van de presentatie, die dan getoond en toegelicht wordt via het scherm, kun je vragen stellen. Meer informatie hierover kun je straks vinden op de website www.energiezuinig.vogelwijk.nl of lezen in de digitale nieuwsbrief van Vogelwijk Energiezuinig.

NIEUW IN DE WIJK?

Heb je net de sleutel gekregen van je nieuwe huis in de Vogelwijk? Van harte gefeliciteerd en welkom in de leukste wijk van Leiden!

Overweeg je een verbouwing, dan is dit het moment om aan duurzaamheid te denken, zodat je straks een comfortabel en energiezuinig huis hebt. Vogelwijk Energiezuinig heeft een flyer gemaakt die bij nieuwe bewoners in de bus wordt gestopt.

Daarin staan tips en suggesties, die handig zijn om te weten voordat zij de hele boel gaan verbouwen.

Dat zijn van groot naar klein: 1. Strippen: 'niets in onmogelijk', 2. Verbetering van een ruimte: 'we zijn nu toch bezig' en 3. Kleine ingrepen: 'ik wil wat doen aan energiebesparing'.

Belangstelling voor deze flyer of de digitale nieuwsbrief? Meld je aan bij vogelwijk@energiezuinig.nl

RIJZEN JE ENERGIEKOSTEN DE PAN UIT? VRAAG EEN ENERGIEBEZOEK AAN!

Het wordt weer kouder en in sommige huizen staat de CV alweer aan (en gaat de gasmeter weer lopen). Kortom een goede tijd om een energiebezoek aan te vragen. Je krijgt bezoek van iemand met kennis van zaken, die samen met jullie het stroom- en gasverbruik doorlicht en bespreekt welke mogelijkheden er zijn om de meters wat minder hard te laten lopen. Soms kun je met beperkte kosten al heel goede resultaten bereiken, terwijl tegelijkertijd het comfort in huis erop vooruitgaat.

Na een mailtje aan energiezuinig@vogelwijk.nl nemen wij contact op voor een afspraak.

VERZILVER JE TEgoedBON!

De **teGOEDbonnen** zijn nu bij alle Leidse woningeigenaren bezorgd. Als je de bon niet ontvangen hebt of als je hem kwijt bent, dan kan je via de Omgevingsdienst West-Holland via www.odhw.nl eenmalig een nieuwe bon aanvragen. Het duurt dan ongeveer twee weken voordat je de nieuwe teGOEDbon met de post ontvangt. Let op: je kunt maar één bon per huishouden verzilveren en de code is uniek.

Hoe zet je de TeGOEDbon het beste in?

De bon is op verschillende manieren te gebruiken. Je kunt kleine energiebesparende producten aanschaffen, zoals LED-lampen of isolatiemateriaal om kieren te dichten. Als je een grotere investering wilt doen, zoals een energiezuinig apparaat met label A+++ of een inductiekookplaat, dan kun je met de bon een deel van het aankoopbedrag terugvragen. Maar ook het laten inregelen van je verwarmingsinstallatie of een energieadvies behoren tot de mogelijkheden.

Het verzilveren van de bon gaat digitaal, met je DigiD. Heb je hierbij hulp nodig, of ken je iemand die hierbij hulp nodig heeft? Geef het door aan de wijkambassadeur van de Vogelwijk: junglie8@gmail.com. Hij neemt dan contact op om je verder te helpen.

Tip

Maak een foto van je tegoedbon, dan kun je op een later moment de code snel vinden. Voor meer informatie ook over de voorwaarden kijk op de website van www.duurzaambouwloket.nl of op de website van www.gagoed.nl

**Doe mee met de Nationale Duurzame Huizenroute op:
zaterdag 31 oktober en 7 november**

Ook in 2020 vindt er eind oktober en begin november weer de Nationale Duurzame Huizenroute plaats. Zoals elk jaar laten woningeigenaren zien, welke stappen zij genomen hebben om hun huis te verduurzamen. In verband met corona zullen de tijdvakken voor een bezoek kleiner zijn, zodat er niet te veel mensen in één keer langskomen.

Meld je eigen woning aan!

Mensen die al eerder een duurzaam huis bezocht hebben, weten hoe inspirerend en informatief het is om bij anderen om bezoek te mogen komen. Wellicht hebben zij net die ene stap genomen waar je al lang over nadenkt. Of misschien wil je zelf laten zien wat je hebt gedaan om je huis te verduurzamen.

Iedereen die een keer meegedaan heeft, is enthousiast over de leuke gesprekken en contacten die op zo'n zaterdag ontstaan.

Je kunt zelf invullen of je een zaterdag of beide dagen mee wilt doen. Je bepaalt ook zelf hoe lang je 'open' bent en of je mensen door je huis leidt of alleen aan de keukentafel verteld wat je gedaan hebt.

De wijkambassadeur ondersteunt

De Leidse wijkambassadeurs ondersteunen de Nationale Duurzame Huizenroute en helpen waar nodig met het invullen van het profiel van je woning (via www.duurzamehuizenroute.nl/aanmelden) of bij de voorbereiding van de open dagen. Ook al heb je geen hulp hierbij nodig, dan is het leuk als je bij de wijkambassadeur van de Vogelwijk even aangeeft dat je mee wilt doen: yunglie8@gmail.com

Hoe meer mensen laten zien dat je ook stap voor stap je woning steeds energiezuiniger kunt maken, hoe beter!

Verduurzaming woningen wél rendabel!

Onlangs heeft het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) een rapport gepubliceerd met de titel 'woonlastenneutraal koopwoningen verduurzamen' (kijk op www.pbl.nl). Het bijhorende persbericht werd massaal opgepakt door de Nederlandse media, maar niet altijd even genuanceerd weergegeven. Gelukkig zijn er inmiddels meerdere artikelen verschenen die wel een gebalanceerd beeld schetsen, zoals deze van het www.duurzaambouwloket.nl, die van mening is dat een eigen woning duurzaam maken wél rendabel is. www.milieucentraal.nl plaatste vraagtekens bij de gevolgde methodiek en vond de conclusies nogal ongenueanceerd. Er zijn namelijk ook meer voordelen dan alleen de besparing op de energiekosten, namelijk klimaatwinst en meer wooncomfort. Bovendien draagt verduurzaming bij aan de waarde van je woning.

Wat te doen in de Vogelwijk?

Vogelwijk Energiezuinig is voorstander van een stapsgewijze aanpak. Maak een plan met maatregelen, die je over meerdere jaren wilt oppakken. Met een stapsgewijze aanpak worden de kosten over een langere periode uitgesmeerd. Dat kunnen grote ingrepen zijn, zoals isolatie van je dak, of de vloer in je woonkamer, of het glas in het hele huis vervangen door HR+++ glas. Ook kun je denken aan vervanging van je oude CV-ketel door een hybride versie in combinatie met een warmtepomp. Maar er zijn ook legio kleinere energiebesparende maatregelen, tegen relatief lage kosten. Meer informatie hierover verschijnt regelmatig in onze Nieuwsbrief, of op onze website.

In het radio-/Tv-programma EenVandaag kwam op de dag dat het rapport verscheen een woningeigenaar aan het woord, die het mooi samenvatte: **Niets doen is geen optie!**

Fietsvlonders

Rutger Hagen

Veel van de huizen in de Vogelwijk hebben geen achterom en op de hoeken van de straten hebben de huizen ook geen voortuin. Vaak staan (bak)fietsen dan ook op de stoep wat de doorgang kan verminderen. Probeer er maar eens langs te komen met een rollator of kinderwagen!

Het gebrek aan goede parkeerplaatsen voor de fiets is Leiden niet onbekend. Om dit tegen te gaan wil de gemeente op verschillende plekken in de stad autoparkeerplaatsen vervangen door fietsparkeerplaatsen.

Als je behoefte hebt aan zo'n fietsenparkeerplaats dan kan dit bij de gemeente worden aangevraagd. Vervolgens wordt een tijdelijke fietsvlonder neergelegd. Deze vlonder heeft 5 beugels en er is plaats voor 10 fietsen. Deze vlonder blijft 3 maanden op proef staan en als het bevalt wordt hij vervangen door een permanente parkeerplaats. Als er veel bezwaren komen dan haalt de gemeente de vlonder weg en komt de autoparkeerplaats weer terug.

Om een (gratis) aanvraag te doen, moet voldoen worden aan de volgende voorwaarden:

- De aanvrager is een bewoner van de straat.
- De bewoners van de straat hebben overlast van de geparkeerde fietsen op de stoep in hun straat. De straat is hierdoor minder toegankelijk.
- Het verzoek wordt door minimaal vijf bewoners uit de straat medeondertekend (minimaal beide burens).
- Er mag maximaal 30 km per uur worden gereden in de straat.
- De bewoners kunnen hun fiets niet op eigen grond stallen, bijvoorbeeld in de voortuin of via een achterom.
- De fietsvlonder moet toegankelijk zijn vanaf de rand van de stoep.
- Er zijn geen mogelijkheden voor andere openbare fietsparkeervoorzieningen op het bestaande trottoir of buurtstallingen.

Zodra u een aanvraag heeft gedaan voor de fietsvlonder neemt de gemeente deze in behandeling. Eerst wordt gecontroleerd of de aanvraag voldoet aan de voorwaarden. Als dat het geval is, neemt de gemeente de aanvraag verder in behandeling en wordt onderzocht of de straat geschikt is voor het plaatsen van de fietsvlonder.

Een aanvraag doen? Meer informatie? Mail naar:

aandeslag@leiden.nl

Verkamering in de Wijk

Wijkcomité

Ook in onze wijk zien we dat er steeds meer huizen verkamerd worden of worden opgedeeld in losse wooneenheden. Vaak gaat het hier gewoon om kleinschalige kamerverhuur om een student uit de brand te helpen of om als huishouden wat bij te verdienen, maar soms worden hiervoor huizen opgekocht en verbouwd door professionele verhuurders. Deze bedrijven vragen hoge huurprijzen en zoeken de rand van de wet op, om maar zoveel mogelijk opbrengsten uit hun investering te krijgen. En dat is een heel andere instelling dan die van de meeste bewoners van de wijk, die graag wonen, leven en deel uitmaken van de gemeenschap. Bovendien is het sterk de vraag of het soort huizen in de wijk wel geschikt zijn voor dit doeleinde.

Op deze site van de gemeente is geldende regelgeving (zoals beleidsregels voor onttrekking) te vinden:

https://www.overheid.nl/lokale_wet_en_regelgeving

Hier kunnen vergunningsaanvragen bekeken worden:

<https://vergunningen.leiden.nl/>

En hier kunnen vragen of klachten ingediend worden als er het vermoeden is dat er geen onttrekkingsvergunning is aangevraagd:

<https://gemeente.leiden.nl/inwoners-en-ondernemers/melding-doen-klachten-en-overlast/melding-wonen-verbouwen/>

Dit probleem speelt niet alleen in de Vogelwijk maar ook in andere wijken. hierover is vanuit een aantal wijkverenigingen een brief naar de gemeente gestuurd met vragen over het beleid, waarop nét voor de zomervakantie een antwoord is gekomen. Dit antwoord is nogal uitgebreid en te groot om in de Praatvogel af te drukken. U kunt het antwoord hier lezen:

<https://leiden.vogelwijk.nl/pdf-23/>

Een kopie van de beleidsregels staat hier:

<https://leiden.vogelwijk.nl/pdf-22/>

en de toelichting op de beleidsregels kunt u hier lezen:

<https://leiden.vogelwijk.nl/pdf-21/>

Tenslotte kunt u dit stukje zelf nog eens nalezen op:

<https://leiden.vogelwijk.nl/2020/10/07/verkamering/>

Drones

Rutger Hagen

Steeds meer mensen hebben drones. Superleuk speelgoed natuurlijk maar je mag er niet zomaar overal of altijd mee vliegen. In Nederland is het, zonder vergunning, alleen toegestaan om hobbymatig met drones te vliegen in het vrije luchtruim. Dat is uit de buurt van vliegvelden en vliegroutes.

Doordat het LUMC een Mobiel Medisch Team heeft dat gebruik maakt van een traumahelikopter is het vliegen met een drone in de hele Vogelwijk, ook op het veldje, verboden. Daarnaast is ook het vliegveld Valkenburg nabij met daarop een drone testcentrum waardoor ook boven het landje van Bremmer geen hobbydrones mogen worden gebruikt. Doordat je ook niet mag vliegen boven aaneengesloten bebouwing; ofwel elk gebied in relatie tot stad, dorp of gehucht dat in belangrijke mate wordt gebruikt voor huisvesting, commerciële activiteiten of recreatie, betekent dat in de wijde omgeving drones aan de grond moeten blijven. Niet alleen omdat het gevaarlijk kan zijn, maar ook omdat het overlast kan veroorzaken. Wil je hier wel graag vliegen met een drone, bijvoorbeeld voor een speciale gelegenheid dan moet je daar een ontheffing voor hebben. Deze kun je aanvragen bij de Inspectie Leefomgeving en Transport van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat.

Vrij vliegen kan bijvoorbeeld nog rond (maar niet boven) de Klinkenbergerplas of de Kagerplassen, het strand, of het poldergebied tussen Katwijk en Voorhout. Wil je weten waar je nog wel kan vliegen met een drone, Surf dan naar:

<https://www.godrone.nl>

Binnen de gele en rode cirkel mag niet worden gelogen

Drones zullen we overigens wel steeds meer in het straatbeeld terugzien. Naast observatiedoeleinden bijvoorbeeld zijn er nog veel meer toepassingen. Zo is de TU Delft nu bijvoorbeeld een AED drone aan het ontwikkelen. Een drone met een defibrillator aan boord zou veel sneller bij de locatie van een hartstilstand kunnen zijn dan een ambulance. Via een luidspreker kan de drone instructies geven aan omstanders hoe zij, zonder medische kennis, met eenvoudige handelingen de defibrillator kunnen bedienen. Een hulpverlener kijkt via een live-videoverbinding op afstand mee en geeft aanwijzingen.

625 jaar Rijnsburgerweg

Peter van der Geer

Duizenden mensen passeren dagelijks de Vogelwijk over de Rijnsburgerweg, die dit jaar 625 jaar bestaat. Peter van der Geer verzamelt verhalen over de weg.

Graaf Albrecht van Beieren paradeert in september 1395 samen met de Hertog van Gelre over de gloednieuwe weg die wij kennen als de Rijnsburgerweg. De weg groeit snel in betekenis als een groep Augustijner zusters aan de weg in 1428 het Mariënpoelklooster stichten. De rijke nonnen zijn waarschijnlijk opdrachtgever van de

oudste afbeelding van de Rijnsburgerweg, waarvan (rechtsboven) een glimp te zien is op een paneel met hun klooster, dat hangt in het Rijksmuseum.

Begin 20ste eeuw is de Rijnsburgerweg een wandelparadijs en verschijnen van met name architect Jesse tientallen herenhuizen met evenveel professoren. Onder hen is de Leidse Nobelprijswinnaar Willem Einthoven (nr. 5), uitvinder van de electrocardiograaf. Terwijl de eerste huizen in de Vogelwijk verschijnen loopt Einstein langs met zijn viool onder de arm op weg naar Menso Kamerlingh Onnes. De allée verandert halverwege jaren '20 in een drukke verkeersader, zoals we lezen in de kleurrijke verhalen van bijv. F.B. Hotz (nr 75). Voordat hij zich ontpopt tot schrijver, gelauwerd met de P.C. Hooftprijs, verdient hij zijn brood als jazztrombonist. Hij ziet al jaren slecht. Bij een optreden op Minerva in 1959 praat hij met een 'blonde, mollige studente'. Als een bandlid verklapt dat het prinses Beatrix is, zucht hij: 'Ik had al het gevoel dat het niks zou worden.'

Peter werkt aan een publicatie over de Rijnsburgerweg en is op zoek naar 'verborgen' verhalen van Rijnsburgerweg 64 - 164. Kent u zo'n verhaal? Neem dan contact op via pmvandergeer@gmail.com.

De Hofjes pre-Reformatie, Deel I

Theo Gijzenij

Dit is het eerste deel van een artikel over hofjes voor de reformatie. In de komende Praatvogels zijn de vervolgen te lezen over deze woongemeenschappen. De voetnoten kunt u opvragen bij de redactie.

Met maar liefst 35 hofjes (vrijwoningen) strijdt Leiden samen met Amsterdam voor de koppositie in Nederland. Het hangt een beetje af of je wel of niet de gasthuizen en wel of niet proveniershuizen meetelt. In ieder geval staat Haarlem op de derde plaats met zo'n twintig nog bestaande hofjes. Het oudste hofje van Nederland staat ook in Haarlem: de Bakenesserkamer gesticht in 1395.

Het woord 'hofje' is niet zaligmakend. In Noord Nederland worden alle hofjes aangeduid met de term: gasthuis. Ook bij ons in Leiden is er een hofje waarvan de naam eindigt op gasthuis: het Elizabeth Gasthuis. Dit gasthuis is in de periode 1623 tot 1736 wél een hofje geweest, vandaar dat het in de lijst met hofjes is meegeteld. Het is ook een bijzonder hofje. Het is al gesticht in 1428 door Jan Dirck Coenzoon en

Gevelsteen Elisabeth Gasthuis (erfgoed Leiden e.o.)

Het Ursula (erfgoed Leiden e.o.)

Katrijn Willem Tedendochter als gasthuis, een soort 'eerste ziekenhuis' waar alleen arme vrouwen verpleegd werden.

Het Elisabethgasthuis is vernoemd naar de heilige Elisabeth van Thüringen. De legende vertelt dat zij zó erg was begaan met de armen, dat ze daar voortdurend broden voor bakte, hoewel haar man dat had verboden. Hij dacht haar een keer te betrappen, dwong haar het schort vol met broden open te doen, maar zie, die lag vol met rozen. Naast het Elisabethgasthuis lag het Sint Ursula klooster, gesticht rond 1400. Tussen 1566 en 1576 zijn die twee samengevoegd. Na 1736, dus ná de hofjes periode, richt het Elisabethgasthuis zich weer op ziekenverzorging. En, na een

aanzienlijke verbouwing, die met name gericht was op de zes proveniershuisjes, die in 1738 uitgebreid werden met nog eens tien huisjes, kon men zich voor een éénmalige som inkopen voor verzorging voor de rest van het leven; een soort serviceflat.

Anno nu is er nog steeds volop bewoning in het Elisabethgasthuis, maar niet meer voor proveniers.

Nu we deze vreemde eend in de bijt hebben genoemd, zullen we eerst een globale blik op de hele lijst van 35 hofjes werpen.

Twee hebben nog weer een andere naamsuitgang dan hofje of gasthuis: de Meermansburg en de Groeneveldstichting. Beiden zijn van ná de reformatie en komen in een ander hoofdstuk nog wel een keertje aan de beurt.

ingang Meermansbrug (wikipedia)

Benamingen

Als we voor het gemak even de reformatie qua tijdstip gelijk stellen aan de beeldenstorm, dan zien we dat alle acht hofjes die ervóór zijn gesticht, een bijbelse naam, persoon, plaats of gebeurtenis hebben. Bijna alle hofjes die gesticht zijn ná de beeldenstorm of, zo u wilt na het beleg en ontzet van 1574, dragen de naam van hun stichter, slechts drie niet, en die bewaren we ook voor een volgende keer. Nu kijken we alleen naar die oudste acht.

Al deze hofjes zijn gesticht door vermogende poorters, met een hoog sociaal gevoel; een wil of roeping overeenkomstig de bijbel om op een of andere wijze arme mensen te helpen. Dat kon zijn voor een bepaalde beroepsgroep zoals weduwen van verdronken vissers, of weduwen van dominees, het kon zijn voor een bepaald deel van de bevolking, bijvoorbeeld weduwen of weduwnaars en niet aan een beroep gerelateerd, of van boven een bepaalde leeftijd, of echtparen boven zo'n leeftijdsgrens. Soms waren hofjes bestemd voor de eigen arme familieleden van de stichter. Oorspronkelijk was het aantal woninkjes van een hofje twaalf of dertien. Dat lag aan de hoeveelheid ruimte om te bouwen en ook aan de financiële armslag van de stichters. Bij twaalf was de, bijbelse, gedachte erachter de 12 apostelen, terwijl bij dertien Jezus zelf ook was meegeteld. In latere tijden zijn deze aantallen losgelaten, o.a. door samenvoeging van twee huisjes of door het iets groter maken van de individuele woninkjes waardoor het aantal iets verminderde.

Het laatste avondmaal door Juan Juanes, ca 1560

Wist u dat...

- ❖ er niet alleen ruilkasten voor boeken bestaan, maar dat u op de 4e Binnenvestgracht ook plantenstekjes kunt ruilen (ter hoogte van nummer 73)?
- ❖ u binnenkort poke bowls en sushirritos kunt eten bij Moana Poké in de Steenstraat 3?
- ❖ brandnetels een slechte reputatie hebben maar dat je in de keuken werkelijk van alles kan doen met brandnetels, zoals een heerlijke aardappel-brandnetelsoep maken of de jonge netels gebruiken als vervanger van de spinazie, of als lekkere groente door de pasta?
- ❖ rupssoorten de aurelia en de dagpauwoogvlinder ook enorm genieten van brandnetels vanwege de hoge voedingswaarden?
- ❖ ook de bladluis dol is op brandnetel? En dat je brandnetel naast een mooie sierplant niet moet weghalen zodat de bladluizen de brandnetels opeten in plaats van de sierplanten?
- ❖ veel grote modemerken elk jaar niet verkochte mode kleding en -accessoires verbranden om te voorkomen dat ze tegen bodemprijzen worden verkocht?
- ❖ van alle afvalstromen de recycling van textiel de meeste CO2-besparing oplevert?
- ❖ er kleding bestaat die is gemaakt van plastic flessen of binnenbanden?
- ❖ de Klinkerbergerplas vroeger een zandgebied was waarvan het afgegraven zand werd gebruikt voor de aanleg van de Merenwijk en de Schiphollijn?
- ❖ deze zandafgraving "de put van Menten" werd genoemd naar de voormalige eigenaar van het gebied?
- ❖ op 30 maart niet minder dan 328 Leidenaren tegelijk jarig zijn?
- ❖ 286 Leidenaren dubbel feest vieren op 3 oktober?
- ❖ op de website van het CBS vermeld staat hoeveel stadsgenoten tegelijk met u jarig zijn? [<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/verjaardagskalender-per-gemeente-editie-2020>]
- ❖ nachtverlichting het ritme van veel dieren verstoort, vooral van nachtdieren, zoals vleermuizen en insecten, omdat verlichting de nacht alleen maar korter maakt voor deze diertjes? En dat al die verlichting ook nog eens energieverpilling betekent?

- ❖ in ons district, het Boerhaavedistrict, het aantal inwoners tussen 2013 – 2019 met 16% is toegenomen? (meting 1-1-2019)
- ❖ de pepernotenfabriek Van Delft weer is geopend – tot 8 december – op de Haarlemmerstraat waar u uit 58 verschillende smaken pepernoten kunt kiezen?
- ❖ de postduiven van Willem Corneliszoon hebben meegeholpen aan de onverzettelikheden van de Leidenaren tegen de Spaanse bezetter, omdat dankzij de postduiven de stadsbestuurders wisten dat de Geuzen in aantocht waren en dat de redding dus nabij was?
- ❖ Willem Corneliszoon als dank hiervoor het recht verkreeg om zich 'Van Duyvenbode' te noemen en een familiewapen te kiezen?
- ❖ dit familiewapen van Willem Van Duyvenbode te bewonderen is op de gevel van Rapenburg 94? En dat de postbrieven die de duiven vervoerden terug zijn te vinden in De Lakenhal?
- ❖ burgemeester Lenferink wil opgaan voor zijn 4^e termijn als burgemeester van de sleutelstad?
- ❖ hij al sinds 2003 burgemeester is?
- ❖ hij daarmee de langstzittende burgemeester van Nederland is?
- ❖ hij de enige burgemeester in functie is, die verkozen is per referendum?
- ❖ Lenferink aan het einde van die vierde termijn 24 jaar burgemeester van Leiden zal zijn?
- ❖ hij daarmee recordhouder wordt?
- ❖ Mr. J.G. de Mey van Streefkerk voor alsnog die eer heeft met 22 jaar burgemeesterschap?
- ❖ deze burgemeester door Koning Willem I werd benoemd in 1820?
- ❖ van de Vogelwijk toen nog lang geen sprake was?
- ❖ maar de Rijnsburgerweg dus toen al 425 jaar in gebruik was?
- ❖ de Vogelwijk laatst hoog bezoek kreeg toen een jonge Jan-van-gent op de Lijsterstraat landde?
- ❖ de verzwakte vogel door betrokken wijkbewoners is opgevangen totdat de dierenambulance het verzwakte dier kwam ophalen?
- ❖ de Jan-van-gent mag aansterken in Ecomare op Texel?
- ❖ we hopen deze jonge vogel in betere omstandigheden ooit terug te zien?

Agenda

- ❖ 1 november Herdenken in Licht
- ❖ 30 november Deadline Praatvogel

- ❖ Wanneer het weer mag:
Elke 3e donderdag van de maand in het Speelruimtegebouw:
Vogelnetwerkcafé: 10:30 – 12:00

Heeft u burenhulp nodig? Mail naar:
vogelnetwerk@vogelwijk.nl

Praatvogel Poëzie

Alles is zoals het is

*

*alles is zoals het is
voor nu, voor dit moment
en daar gelijk weer beweging in
naar iets dat je niet kent
maar dat al wel is
en wacht tot jij komt
ontdekt en openstaat
en opnieuw 'is' vormt*

*

© Caro Niekus in PoArtryBook Jij & Ik 2016